

TARIMSAL ALANLARDA ARILARA DİKKAT!

İnsan nüfusunun artışı ile gereksinim duyulan gıda oranı her yıl katlanarak büyümektedir. Arıcılık toprağa bağımlı olmayan, en ucuz ve en kolay istihdam yaratan tek tarımsal faaliyettir. Ülkemiz, 108 ton bal ve 5 ton bal mumu üretimi ile dünya genelinde ilk üç ülkeden biridir. Arıcılığın ülke ekonomisine bal ve balmumu olarak sağladığı katkı 150 milyon liradan oldukça fazladır.

Arıların ekonomik getirisi, sadece arı ürünleri ile sınırlı değildir. Dünya genelinde %90'ı gıda olarak tüketilen 100 ürün türü olduğu ve bunların 71'inin arılar vasıtası ile tozlaştığı bilinmektedir. Tozlayıcı arıya (polinatöre) bağlı bir ton ürünün üretim değeri, arı ihtiyacı olmayan ürününkinden yaklaşık beş kat daha yüksektir. Diğer bir deyişle, arıların tozlaşmadaki (polinasyondaki) rolünün ekonomik değeri, dünya genelinde 265 milyar avrodur. Ülkemizde ise bitkisel üretime olan katkıları ile arıcılıktan elde edilen gelir birlikte dikkate alındığında, bu faaliyetin ekonomimize olan toplam katkısının 500 milyon lira civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Aslında arıların tarımsal ekosistemdeki rolü sadece arıcılık ve meyve-sebze üretiminde sağladıkları verim artışı ile sınırlı değildir. Örneğin yem bitkileri arıların tozlaşmasına ihtiyaç duyarlar ve bu bitkilerin hayvan besini olarak kullanılması nedeniyle arılar, ekonomiye dolaylı olarak da katma değer sağlarlar. Bu nedenlerle, başarılı bir arıcılık endüstrisinin kurulması ve bal veren ya da vermeyen arı türlerinin korunması oldukça önemlidir.

Uygulamada bal arısı, kolonisinin nispeten daha düşük fiyata satın alınabilmesi, daha kolay koşullarda yetiştirilebilmesi ve koloni içinde besin toplayan fazla sayıda bireye sahip olması gibi nedenlerden dolayı meyve bahçelerinde kullanılan temel tozlayıcıdır. Ancak özellikle sert çekirdekli meyve türlerinin çok erken dönemde tomurcuklanması nedeniyle, çiçeklenme periyodu sırasında özellikle yağmurun negatif etkisi ve düşük sıcaklıklar bal arılarının tozlayıcı aktivitesini sınırlamaktadır. Bal arıları 12°C'nin altındaki soğuk, bulutlu ve yağışlı hava koşullarında uçuşlarını kovandan yaklaşık 150m'lik mesafe ile sınırlamaktadır. Bu

koşullarda varlığından pek de haberdar olmadığımız, bal arısından çok daha iyi tozlayıcı etki gösterebilen “yardımcı/destek kuvvet” olarak değerlendirilebilecek başka arı türleri ön plana çıkmaktadır. Bugün tüm dünyada bilinen yaklaşık 16bin arı türü vardır. Bunlardan bazıları, 10-12°C’de, hafif yağmurlu ve hafif rüzgârlı hava koşullarında polinasyon faaliyetini sürdürebilmektedir.

Arılar, yukarıda özetlenen faydalarına rağmen, son yıllarda habitat yıkımı, pestisitler, parazitik akar ve hastalıklar, yabancı türlerle girilen rekabet, hava kirliliği ve iklimsel değişimler nedeniyle buldukları ortamdan yok olma noktasına gelmiştir. Oysa onların bizlerden beklediği hem besin temin etme hem de yuvalanma alanları olan habitatlarının tahrip edilmemesi ve pestisitlerden korunmasıdır.

Ülkemizde tarımsal ekosistemler ile çevresindeki arıları korunmasına yönelik uygulamalar “Arıcılık Yönetmeliği” çerçevesinde gerçekleştirilir. Bu yönetmelik, arıcılığı geliştirmek için araştırma, gen kaynaklarının tespiti ve muhafazası, ıslah, hastalık ve zararlıları ile mücadele, üretim, polinasyon, yayım ve eğitim hizmetlerini düzenlemek amacıyla 30.11.2011 tarihli Resmi Gazetede 28128 sayı ile yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Arıcılık Yönetmeliğinde, zirai mücadele tedbirleri kapsamında yapılacak ilaçlama sırasında uyulması gereken hususlara özellikle yer verilmiştir. Bu hususlar;

- Mevcut imkânlar ölçüsünde arılıkların ilaçlama yapılan alanlardan uzak yerlerde bulunmasına özen gösterilmesi,
- Zirai mücadele yapılacak yerlerdeki ve çevresindeki arıcılara, mücadele yapacak kuruluş ve şahıslar tarafından yedi gün önceden, ilaçlama programına alınan bölgenin genişliği, kullanılacak ilacın cinsi, atılma zamanı, etki süresi ile bal arılarına olan etkisinin duyurulması,

c) Arıcıların, il/ilçe müdürlüklerinden, buldukları yöredeki mücadele programları hakkında bilgi alması,

ç) Bitki koruma ürünlerinin, kullanıma arz edilen hâliyle ve etiketinde belirtilen tavsiyelere göre uygulanması,

d) Kullanılan bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajlarının kullanıcılar tarafından uygun şekilde imha edilmesi,

e) Arıların su içtiği kaynaklara ilaçların bulaştırılmaması,

f) İlaçlamaların akşamüzeri veya sabah erken saatlerde, arıların uçuş yapmadıkları zamanlarda uygulanmasıdır.

Burada önemli olan ilaç seçimi ve ilaç üzerindeki etiket bilgilerine göre uygulama yapılmasıdır. Etiket üzerinde arı için toksik (zehirli) olduğu belirtilen ilaçlar yerine mümkünse zararsız muadillerinin kullanılması, pestisitlere karşı arıları korumanın en etkili yollarından biri olacaktır.

